

Kerkelijk Linden in het verre verleden

Van de zelfstandige parochie 'Groot-Linden' weten we in ieder geval het einde zeker: 1 juli 2013. Piet Vermeeren was de laatste pastoor van de parochie Linden (zie elders in dit blad).

Maar wat weten we van de oorsprong van het kerkelijk leven in Linden?

Het dorpje Groot-Linden is gelegen op een zandige heuvel. Aangezien de bodem prehistorische voorwerpen en diverse Romeinse kannen en kruiken heeft prijsgegeven, mogen we aannemen dat deze plek reeds in het verre verleden bewoond werd.

In geschreven bronnen komen we de plaats Linden voor het eerst tegen bij de verdeling van gemene (gemeenschappelijke gronden) op 13 juli 1308 door Jan I, Heer van Cuijk.

Hij geeft dan aan de dorpen Beugen, Brakel, Cuijk, Kerklinden, Beers, Mill, Escharen en Grave de gemeentegronden, die gelegen zijn in zijn heerlijkheid en begrensd worden door de Maas, de Peel en de heerlijkheden van Herpen (Ravenstein) en van Boxmeer.

Jan I van Cuijk werd door zijn tweede huwelijk, dat omstreeks 1284 plaatsvond, verbonden met Jutta van Nassau. Na een veertigjarige regering stierf Jan I op 13 juli 1308. In het testament van zijn tweede echtgenote Jutta van Nassau, lezen we onder andere:

"...ecclesia et sacerdoti de Linen (Linden) octo solidos..."

Aan de kerk en aan de priester van Linden legateerde zij acht soldi voor het lezen van haar jaargetijde. In die tijden bezat Groot-Linden ofwel een kapel met voorrechten zodat er missen gelezen mochten worden, ofwel een kerkje dat reeds op weg was om parochiekerk te worden.

De heren Hendrik van Lindert, oud-schoolhoofd van Linden, en zijn vriend Ouwerling uit Deurne die veel belangstelling voor de geschiedenis hadden, beschreven dat Jan I Heer van Cuijk, opdracht had gegeven tot de bouw van de kerken van Beers en van Linden als boetedoening voor zijn medeplichtigheid aan de moord op Floris V, Graaf van Holland, in het jaar 1296 bij Muiden. Men moet dan natuurlijk niet de huidige kerk voor ogen hebben, maar alleen het priesterkoor. Volgens deskundigen is de onderbouw van dit koor inderdaad het oudste gedeelte en stamt het uit de periode kort na 1300. Welke bronnen de heren Van Lindert en Ouwerling gebruikt hebben is helaas niet bekend. In ieder geval was in die tijd in Groot-Linden een kapel aanwezig die beheerd werd door kerkmeesters en waaraan een geestelijke verbonden was die het recht bezat om gedurende de week enkele missen te lezen. Het huidige kerkje dateert uit het midden of laatste kwart van de vijftiende eeuw en getuigt van een redelijke welvaart in die tijd.

In een document uit 1512 wordt gesproken van de 'kerk van Groot Lijnden'.

In het Middelnederlands betekende een kapel een kleine kerk zonder sacramenten, een bedehuisje. Met kerk werd bedoeld een gebouw voor godsdienstige erediensten.

Parochie was oorspronkelijk de naam voor het gelovige volk dat rond zijn bisschop vergaderd was. Pas later kreeg parochie de huidige betekenis naar kerkelijk recht van een gebied dat een zelfstandig onderdeel vormt van een bisdom.

Onduidelijk blijft tot nu toe wanneer Linden een zelfstandige parochie met pastoor en een kerk (in plaats van een kapel) is geworden.

Voor zover bekend is Cornelis van den Bergh de eerste pastoor van Linden. Dat was rond 1560. In 1565 werd het Lindense gilde van St. Antonius en Maria opgericht op initiatief van pastoor Van den Bergh. De waarschijnlijke grafsteen van pastoor Van den Bergh werd gevonden bij de werkzaamheden voor de plaatsing van een nieuw altaar in de jaren '50 van de vorige eeuw. De grafsteen is ingemetseld in de buitenmuur van de zijkapel.

De waarschijnlijke grafsteen van Cornelis van den Bergh, de eerste pastoor van Linden.

Tussen de eerst bekende (Cornelis van den Bergh) en laatste (Piet Vermeeren) pastoor van de parochie Linden zit dus een tijdspanne van plm. 450 jaar, met 26 pastoors.

Het overzicht van pastoors van de parochie Linden.

plm. 1560-1574: Cornelis van den Bergh
1574-1585: Wolter van den Bergh
1617: Roeloff Gaertssen
1640-1642: Nicolaus Nelissen
1642-1657: Guilielmus van Sommeren
1673-1679: Bernardus Verheijen
1679-1688: Wilhelmus de Reyck
1688: Wilhelmus Verborgt/Verburght
1695-1698: Ancelmus Guilielmus Dolmans
1698-1715: Joan Baptist Verstraeten/van Straten
1715-1740: Joseph van Haeften
1740-1768: Wilhelmus Graet
1768-1789: Antonius van Drueten
1789-1813: Petrus Andreas de la Roche
1813-1829: Antonius van Koolwijk
1829-1852: Johannes Quitter
1852-1858: Julianus Egidius Bogaers
1872-1894: Johannes van Lieshout
1894-1896: Gerardus Rudolphus van den Bosch
1896-1921: Jhr. Henricus Vincentius Maria van Rijckevorsel van Kessel
1921-1935: Bartholomeus Jacobus Josephus de Wit
1935-1939: Joannes Petrus Josephus Maria Sanders
1939-1944: Josephus Godefridus Maria Verbunt
1944-1967: Leonardus Nicolaas van Delft
1967-1975: W. van Amelsvoort
1975-1977: G.C. de Smit
1977-1995: J.M. van Santvoort
1997-2012: P.J.A.M. Vermeeren

(Uit het boek 'Linden, Groot en Klein' van Angeline van der Donk en Antoon Donkers).